

Vlaams
Parlement

ingediend op **308** (2019-2020) – Nr. 1
12 mei 2020 (2019-2020)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting
en Justitie
uitgebracht door Philippe Muyters

over de wijze waarop de Vlaamse Regering
de impact van de coronacrisis budgettair
zal vertalen in een begrotingsprovisie

Samenstelling van de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie:

Voorzitter: Jos Lantmeeters.

Vaste leden:

Arnout Coel, Maaike De Vreese, Jos Lantmeeters, Philippe Muyters, Sarah Smeyers;
Adeline Blancquaert, Anke Van dermeersch, Wim Verheyden;
Vincent Van Peteghem, Peter Van Rompuy;
Willem-Frederik Schiltz, Carina Van Cauter;
Stijn Bex, Björn Rzoska;
Ludwig Vandenhove.

Plaatsvervangers:

Andries Gryffroy, Lorin Parys, Wilfried Vandaele, Steven Vandeput, Paul Van Miert;
Filip Brusselmans, Yves Buysse, Johan Deckmyn;
Jo Brouns, Koen Van den Heuvel;
Marino Keulen, Maurits Vande Reyde;
Imade Annouri, Celia Groothedde;
Bruno Tobback.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

I.	Toelichting door minister Matthias Diependaele	4
1.	Inleiding	4
2.	De gehanteerde budgettaire werkwijze	4
3.	Het overzicht van de budgettaire impact van de genomen maatregelen ..	5
3.1.	Welzijn	5
3.2.	Economie	6
3.3.	Fiscaliteit	7
3.4.	Werk en Sociale Economie	7
3.5.	Onderwijs en Vorming	8
3.6.	Wonen.....	8
3.7.	Toerisme.....	8
3.8.	Jeugd en Welzijn.....	8
3.9.	Omgeving	8
3.10.	Kanselarij en Bestuur	9
3.11.	Varia	9
II.	Debat.....	9
1.	Tussenkoms van Anke Van dermeersch	9
2.	Tussenkoms van Björn Rzoska.....	10
3.	Tussenkoms van Willem-Frederik Schiltz.....	10
4.	Tussenkoms van Philippe Muyters	11
5.	Tussenkoms van Hannelore Goeman	11
6.	Tussenkoms van Peter Van Rompuy	11
7.	Repliek van minister Matthias Diependaele.....	12
8.	Tweede tussenkomst van Philippe Muyters	13
	Gebruikte afkortingen.....	14
	Bijlage: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

Op dinsdag 28 april 2020 hield de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën, Begroting en Justitie een gedachtewisseling met Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed over de wijze waarop de Vlaamse Regering de impact van de coronacrisis budgettaire zal vertalen in een begrotingsprovisie.

Minister Matthias Diependaele maakte bij zijn toelichting gebruik van een presentatie die terug te vinden is op de [dossierpagina](http://www.vlaamsparlement.be) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Toelichting door minister Matthias Diependaele

1. Inleiding

Minister *Matthias Diependaele* beperkt zijn overzicht van de maatregelen die de Vlaamse Regering tot nu toe nam, tot die met een budgettaire impact. De andere maatregelen kunnen de Vlaamse volksvertegenwoordigers bij de andere ministers opvragen.

Hij vergelijkt zijn werk met dat van een boekhouder die alles bijhoudt, waarbij hij erop wijst dat het proces niet afgesloten is, aangezien de crisis nog volop aan de gang is.

De formulering van het agendapunt is dan ook niet volledig juist. Het gaat niet om de concrete invulling van de provisie van 2,5 miljard euro, aangezien die de komende weken en maanden nog aangesproken en uitgebreid zal worden. In september is een tweede begrotingsaanpassing gepland, waarin bekeken zal worden of de huidige provisie wel voldoende was. Een en ander is dus nog voorlopig. De eigenlijke begrotingsaanpassing wordt toegelicht en besproken op 12 mei, met inbegrip van een uitgebreide economische omgevingsanalyse.

Hij onderstreept nogmaals dat het niet aan hem is om de inhoud van concrete maatregelen toe te lichten, en dat het alleen om de budgettaire impact gaat. Vragen daarover moeten dan ook aan de bevoegde ministers gesteld worden. Verder komen sommige maatregelen niet aan bod in zijn uiteenzetting omdat ministers ze namen met hun eigen middelen of achteraf zullen regelen met een rechtzetting.

Hij wijst er daarbij op dat er in de huidige omstandigheden ook uitgaven zijn die niet gebeuren. Het gaat vandaag alleen om de extra beroepen die worden gedaan op de algemene middelen, vat hij samen.

2. De gehanteerde budgettaire werkwijze

Zoals gezegd, is in de begrotingsaanpassing die maandag 4 mei 2020 aan de commissie wordt bezorgd, een provisie vastgelegd van 2,5 miljard euro, die na goedkeuring door het parlement wordt verdeeld over de verschillende maatregelen, waarbij het bedrag van de provisie wordt overgeschreven naar de begrotingsartikelen waar het geld moet terechtkomen.

Tot dan wordt gewerkt met een systeem van anomalieën, waarin ministers in afwachting de toestemming krijgen om indien nodig op die begrotingsartikelen in het rood te gaan. Dat is voorgelegd aan het Rekenhof, dat ermee akkoord gaat. Over de tijdelijke kredietoverschrijding is op 21 april 2020 ook een brief gestuurd naar het de voorzitter van het Vlaams Parlement door minister-president Jan Jambon en minister Matthias Diependaele.

Verder moeten een aantal zaken nog afgerond worden. In de provisie is een noodfonds opgenomen van 200 miljoen euro, waarvan de uiteindelijke invulling en verdeling nog niet helemaal rond zijn.

Er is op dit moment immers nog geen duidelijkheid over de volledige schade die geleden is. Als voorbeeld geeft hij de looptijd van de dagvergoeding voor winkels en horecazaken die verplicht waren te sluiten. Openen zij allemaal concreet op 11 mei en opent de horeca op eerder? Komt er een heropflakking van het virus? Dat valt niet te voorspellen. De Vlaamse Regering werkt zo goed als zij kan met de instrumenten waarover zij beschikt.

3. Het overzicht van de budgettaire impact van de genomen maatregelen

3.1. Welzijn

Voor de aankoop van mondmaskers en ander beschermend zorgmateriaal gebeurde een herverdeling vanuit een bestaande provisie voor een totaal van 22 miljoen euro. Er is al voor 11 miljoen euro aangekocht en geleverd, naast 5 miljoen euro aan hangende aankopen en 6 miljoen euro beschikbaar krediet.

Verder vermeldt hij de opstart van zes schakelzorgcentra (geraamde kostprijs 4,6 miljoen euro).

Voor het crisismanagement van voorzieningen in moeilijkheden (woonzorgcentra of andere instellingen) wordt 1 miljoen euro uitgetrokken. Deze instellingen kunnen een beroep doen op 1000 euro per dag.

De minister legt uit dat de Vlaamse Regering ervoor heeft gekozen in alle beleidsdomeinen de basissubsidiëring te behouden, ook als die prestatieafhankelijk is, bijvoorbeeld van het aantal leerlingen.

In het kader van het besluit van de Vlaamse Regering over de compensatie van residentiële zorgvormen voor ouderen, komt er echter, naast de continuering van de basistegemoetkoming zorg, een compensatie voor gemiste gebruikersbijdragen. Woonzorgcentra kunnen sinds 11 maart immers geen nieuwe bewoners opnemen, terwijl er wel heel wat overlijdens zijn geweest en dus bedden zijn vrijgekomen. Het komt erop neer dat ook de leegstaande bedden worden vergoed.

De genoemde continuering wordt bijvoorbeeld ook in de revalidatiecentra voorzien. In totaal gaat het om 23,7 miljoen euro extra ten aanzien van de begrotingsopmaak 2020 (BO 2020).

Ook in het kader van het besluit van de Vlaamse Regering inzake kinderopvang, wordt de financiering gecontinueerd en worden de gemiste ouderbijdragen gecompenseerd. Daarvoor wordt 32,5 miljoen euro uitgetrokken, additioneel ten aanzien van de BO 2020.

Voor de buitenschoolse kinderopvang, de opvang van zieke kinderen en de gezinsondersteuning werd naar analogie eveneens beslist tot de continuering van de financiering en de compensatie van gemiste ouderbijdragen. Daarvoor wordt bijkomend 10,5 miljoen euro ingezet. Tot slot in dit verband vernoemt hij 800.000 euro aan projectsubsidies voor noodopvang tijdens de paasvakantie (via VVSG en VGC).

Voor de compenserende maatregelen in de eerdergenoemde revalidatievoorzieningen en revalidatieziekenhuizen wordt 630.000 euro uitgetrokken.

De minister wijst erop dat een groot deel van de coronafinanciering in Welzijn verstoppt zit in de continuering van de bestaande financiering. Tegelijk zitten er nog zaken in de pijplijn met betrekking tot de ondersteuning van woonzorgcentra en ziekenhuizen, naast wat, zoals vermeld, wordt opgevangen met de beschikbare departementale middelen.

3.2. Economie

De hinderpremie bestaat uit een premie van 4000 euro enerzijds én een premie ten belope van 160 euro per dag vanaf 6 april anderzijds voor ondernemingen die verplicht moeten sluiten.

De voorlopige budgettaire impact van de hinderpremie bedraagt op basis van de beslissingen van de nationale veiligheidsraad van vrijdag 24 april, 1,16 miljard euro.

De budgettaire raming voor de hinderpremie gaat momenteel uit van een heropening van de bedrijven op 4 mei, van de winkels op 11 mei en van de horeca op 8 juni 2020, conform de huidige planning van de nationale veiligheidsraad. De minister onderstreept dat die data niet van de Vlaamse Regering afhangen en voor wijziging vatbaar zijn.

Voor de compensatiepremie, een premie van 3000 euro voor ondernemingen die door coronamaatregelen een omzetsdaling van 60 procent ervaren, wordt 991 miljoen euro uitgetrokken. Zij kan pas vanaf 4 mei 2020 worden aangevraagd. De bedrijfssectoren die van deze premie zullen gebruikmaken zijn onder meer de evenementensector, de paramedische beroepen en de dienstenleveranciers, maar ook de leveranciers van essentiële diensten met het genoemde omzetverlies of bedrijven die in het kader van social distancing in de productie, de genoemde omzetsdaling kennen.

De coronacrisiswaarborg geeft tot 75 procent waarborg tegen een premie van 0,25 procent, de helft van het normale percentage. Hij is vooral gericht op kredieten van kmo's met een maximale looptijd van 1 jaar, net zoals de federale waarborgregeling. Als die laatste geldt, is er geen Vlaamse coronacrisiswaarborg. Er is dus geen dubbelop, verzekert hij.

Gigant, voor grotere kredieten, is ook toegankelijk voor kmo's, maar die zullen dan veeleer uit de kluiten gewassen zijn. Het waarborgt kredieten over een iets langere periode, tot drie jaar. Het instrument kan flexibel aangepast worden volgens een case-by-caseanalyse, in een optimale mix van banken, investeerders en Europese financiering. Het waarborgplafond verdubbelt tot 3 miljard euro.

Europa zorgde voor een tijdelijke versoepeling van het staatssteunkader, waardoor overheden verder kunnen gaan in de financiële ondersteuning van bedrijven. Het is vooral de risico-evaluatie die wordt versoepeld, naast de mogelijkheid om lagere premies toe te kennen, waardoor het risico voor de overheid groter wordt. De eerste verliezen moet Gigant zelf opvangen via ter beschikking gesteld kapitaal. Als dat onvoldoende is, zal de Vlaamse overheid het kapitaal van Gigant moeten versterken, maar momenteel is dat nog niet aan de orde. Hij onderstreept dat het decreet bepaalt dat de Vlaamse Regering meebeslist over alle dossiers van meer dan 10 miljoen euro.

De sectororganisaties reageren positief op de genoemde maatregelen. Zij zijn immers structureel en erop gericht om gezond economisch weefsel overeind te houden. Het doel is om ondernemingen die in se gezond zijn maar geraakt dreigen te worden door de coronacrisis, te vrijwaren tot aan de herneming van de normale economische groei.

Op dergelijke waarborgregelingen zitten verliezen. Ter vergelijking: in 2010 ging het om 3 procent, wat eigenlijk zeer weinig is. Ze zullen wel pas de komende drie jaar uitbetaald moeten worden, tenzij ze effectief nu al uitgewonnen worden.

3.3. Fiscaliteit

De Vlaamse Belastingdienst zorgde voor uitstel bij het versturen van de aanslagbiljetten in de onroerende voorheffing voor bedrijven. Dat gebeurt in 2020 pas vanaf september in de plaats van in mei. Gevolg is wel dat mogelijke betalingsachterstand doorloopt tot volgend jaar, wat een kleine budgettaire impact kan hebben.

Daarnaast krijgen bedrijven vier maanden uitstel van betaling voor de verkeersbelasting. Op de aanslagbiljetten vanaf 26 maart staat een betaaltermijn van zes in de plaats van twee maanden vermeld. Op de biljetten die tussen 1 maart en die datum zijn verstuurd, staat nog de oude termijn, maar daar mag de belastingplichtige zelf vier maanden bijtellen, wat ook is meegedeeld. Voor die periode worden ook geen nieuwe nalatigheidsintresten gerekend. De maatregel geldt tot herroeping voor bedrijven die rechtspersonen zijn. Eenmanszaken kunnen soepel een afbetalingsplan en eventueel kwijtschelding van nalatigheidsintresten vragen.

Verder komt er een extra maand om aandelen te waarderen in de aangifte voor de bepaling van de erfbelasting. De normale datum voor de waardering van aandelen bij aangifte voor de erfbelasting is normaal die van het overlijden of de eerste of tweede maand erna. Daaraan is nu de derde maand als vierde waarderingsmoment toegevoegd. Zo wordt vermeden dat erfbelasting moet betaald worden op waarden die hoger liggen dan de effectieve waarde. Dat geldt voor overlijdens vanaf 13 november 2019 tot en met 30 september 2020, zoals bepaald in het op 15 april 2020 goedgekeurde decreet. De budgettaire impact van de maatregel is niet te bepalen door te veel onzekere factoren.

3.4. Werk en Sociale Economie

Voor Werk en Sociale Economie is er de uitbreiding van de aanmoedigingspremie. Voor het promoten van arbeidsduurvermindering om ontslag te vermijden, wordt 14 miljoen euro uitgetrokken.

De premie voor de individuele beroepsopleiding is een tijdelijke premie van 70 procent van waar de cursist recht op had bij de stopzetting van de overeenkomst wegens corona. Daarvoor wordt 1,3 miljoen euro ingezet.

Bij de dienstencheques wordt de inruiltermijn verlengd en het subsidiebedrag verhoogd (kostprijs 31,6 miljoen euro). Op dit ogenblik valt nog niet te zeggen hoe lang het verminderde gebruik van de cheques zal duren. Dat heeft hoe dan ook een positief effect op de begroting.

Voor de maatregelen voor het wijkwerken, waarin wijkwerkers worden ondersteund met 70 procent van hun vroegere vergoedingen, de verlenging van de inruiltermijn voor wijkwerkcheques en de versoepeling van de hertoeleidingsregels, wordt 890.000 euro uitgetrokken.

Er is ook een extra ondersteuning van maatwerkbedrijven en -afdelingen, en lokale diensteneconomieondernemingen om de bijkomende kosten om aan het werk te blijven te kunnen opvangen, waarvan de minister een opsomming projecteert. Het totaal is goed voor ongeveer 1,6 miljoen euro.

3.5. Onderwijs en Vorming

Wat Onderwijs en Vorming betreft, zitten veel aspecten van de relance nog in de pijplijn. Voor details daarover verwijst hij door naar de commissie Onderwijs.

Voor Digital for Youth, de subsidies voor laptops, is op dit moment in 1 miljoen euro voorzien. Men zal zien of dat voldoende is. Voor de berekening is ervan uitgegaan dat het opschonen en het verdelen 80 tot 100 euro per apparaat kost.

Naar de ondersteuning van digitaal lesgeven en begeleiding is een kleine 5 miljoen euro gegaan, onder meer voor digitaal educatief materiaal en de opschaling van digitale platforms als Smartschool. Dit bedrag is opgevangen binnen de onderwijsbegroting.

3.6. Wonen

Voor Wonen werden maatregelen genomen op zowel de private als de sociale huurmarkt, onder andere een snellere en soepelere procedure voor de aanpassing van de sociale huurprijs als het inkomen in de vorige maand gedaald is met meer dan 20 procent, terwijl men normaal drie maanden moest aantonen. De gederfde inkomsten worden opgevangen door de sociale huisvestingsmaatschappijen zelf en hebben dus geen rechtstreeks effect op de Vlaamse begroting, maar eventueel wel via de gewestelijke sociale correctie op het einde van het werkjaar.

Daarnaast wordt 1,515 miljoen euro uitgetrokken om het Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen, dat pas in juni van start zou gaan, sneller te kunnen aanspreken voor de meest precare gevallen in april en mei.

In de eigendomssector wordt een intrestvrij betalingsuitstel van zes maanden op de Vlaamse Woonlening verstrekt door VMSW en VWF, wat ongeveer 9 miljoen euro kost (een tijdelijk budgettair effect in 2020, dat geleidelijk aan wordt gerecupereerd).

3.7. Toerisme

Voor Toerisme wordt 1 miljoen euro ingezet voor het kwijtschelden van pachtgelden voor jeugdverblijven.

Daarnaast wordt 5 miljoen euro aan eigen middelen opzijgezet om gericht jeugd- en sociaaltoeristische organisaties te ondersteunen.

Hij vermeldt ook een bedrag van 150.000 euro op het budget van Toerisme Vlaanderen voor de promotie van James Ensor, waarmee de komende maanden zeker nog initiatieven worden genomen.

3.8. Jeugd en Welzijn

Voor Jeugd en Welzijn zijn er ministeriële besluiten genomen voor de toekenning van projectsubsidies in het kader van maatschappelijk kwetsbare jongeren. De minister toont daarbij een lijst van de gerichte financiële impulsen (slide 14).

3.9. Omgeving

De Vlaamse Regering heeft tot een afwijking op de bepalingen van het Energiedecreet, in de vorm van een terugbetaling van één maand nutsfacturen aan tijdelijk werklozen. Men moet die vooral zien als een inkomensmaatregel, onderstreept hij, ook al verloopt hij via de energiefactuur.

De tegemoetkoming in de kosten voor de noodopslag van risicohoudend medisch afval is kleiner, 280.000 euro, maar toch belangrijk.

3.10. Kancelarij en Bestuur

Onder Kancelarij en Bestuur en Media valt de campagne check-check-check, waarvoor 3,6 miljoen euro is uitgetrokken.

3.11. Varia

Tot slot wordt in een noodfonds voorzien voor de gesubsidieerde sectoren Cultuur, Jeugd, Media, Sport, schoolreizen en dergelijke meer, evenals specifieke sectoren als de sierteelt, delen van Toerisme, Mobiliteit en Openbare Werken.

De impact van de coronacrisis wordt er gemonitord. In de begroting wordt een provisie vastgelegd van 200 miljoen euro.

Ondertussen blijven ook de reguliere subsidies overeind, ook al worden ze verleend voor prestaties zoals evenementen.

Voor extra ICT voor de Vlaamse overheid en lokale besturen wordt 20 miljoen euro ingezet. Belangrijkste factor is de toename van het telewerk, dat investeringen in datacapaciteit en cyberveiligheid vergt.

De flexibiliteit met betrekking tot subsidies is eerder iets inhoudelijks, waarover men de betreffende ministers dient te ondervragen.

II. Debat

1. Tussenkomst van Anke Van dermeersch

Anke Van dermeersch waardeert de bijsturing door de minister en zijn goede communicatie erover, al blijven er grote vraagtekens in deze situatie zonder voorgaande.

Zij heeft begrepen uit verklaringen in de pers dat het begrotingstekort inmiddels oploopt tot 4 miljard euro, al is dat niet eenvoudig te berekenen op dit moment. Zeker is alvast dat er al voor 2,5 miljard euro aan maatregelen zijn, en dat de belastingopbrengsten zullen verminderen. Hoe worden op het ministerie de best- en worstcasescenario's voorbereid? Wat is de werkwijze om een en ander in te schatten?

Tevreden is zij in het bijzonder over de maatregelen die erop gericht zijn om het gezonde economisch weefsel overeind te houden. Zijn er wat dat betreft initiatieven gepland om niet alleen het aanbod te heropstarten maar ook om de vraag op peil te houden? Komen er fiscale maatregelen om de gezinnen te ondersteunen, waarvoor het is niet zo eenvoudig is als ze hun reële inkomen zien dalen?

Hoe worden de maatregelen in de verschillende beleidsdomeinen gecoördineerd? Soms kreeg zij de indruk dat die door ministers los van elkaar worden aangekondigd. Hoe houdt de minister van Financiën het overzicht en de vinger op de knip?

De minderopbrengst uit belastingen door de krimp van economie zou ongeveer 1 miljard euro bedragen. De parameters waren voorafgaand aan corona al niet zo gunstig, maar zowel het Federaal Planbureau als de Nationale Bank voorspellen inmiddels een krimp van 8 procent. Hoe wordt daarop ingespeeld?

Hoe worden de verliezen op de verschillende waarborgfondsen de komende drie jaar gedragen? Hoe worden zij in rekening gebracht?

Plannen is nu moeilijk, dat begrijpt ze. Heeft de minister er niettemin al zicht op wanneer men opnieuw op lange termijn kan beginnen plannen? Structurele maatregelen zijn belangrijk. Zij hoopt alvast dat de tijdelijke niet leiden tot een verhoging van de fiscale druk, die nu al onaanvaardbaar hoog is.

Het lid besluit dat de regering enorme inspanningen levert, die een pluim verdienen, maar waarschuwt tegelijk dat met goed op het budget moet blijven letten opdat Vlaanderen zijn gunstige (rating)positie kan behouden, waarbij ze nog een keer Vlaamse parameters bepleit, aangezien zij geen voorstander is van het Belgische kluwen.

2. Tussenkoms van Björn Rzoska

Björn Rzoska waardeert dat de minister is ingegaan op de vraag van het Uitgebreid Bureau om deze toelichting te verstrekken. Het is immers een complex dossier. Er worden veel maatregelen genomen waarvan een deel wordt gefinancierd door hererschikkingen binnen de bestaande budgetten en een deel via de provisie van 2,5 miljard euro.

Daarom informeert de spreker naar welk deel van de provisie van 2,5 miljard euro vandaag al bestemd is. Hoe vindt de verdeling plaats? Eerst komt, eerst maalt? Of is vooraf een verdeelsleutel afgesproken?

De compensaties inzake woonzorgcentra zijn belangrijk. De minister noemde een bedrag van 23,7 miljoen euro, maar zijn collega Beke gewaagt op zijn website van 44 miljoen euro aan extra maatregelen. Is dat verschil te verklaren door de inzet van diens eigen budget? Het lid verzoekt om opheldering.

Tot slot verwacht hij in september een stevige discussie over de economische prognose, al is het vandaag uiteraard nog koffiedik kijken.

3. Tussenkoms van Willem-Frederik Schiltz

Willem-Frederik Schiltz deelt de bezorgdheid van Anke Van dermeersch over de Vlaamse rating maar wijst erop dat de federale overheid inmiddels maatregelen neemt die ook voor de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse burger positief zijn. Hij stelt voor een communautaire discussie inzake de impact van de coronamaatregelen uit te stellen tot na de sanitaire en economische crisis.

Verder acht hij het evident dat er nu een tekort is met een provisie van 2,5 miljard euro. Het tekort zal echter niet vanzelf verdwijnen. Het tekort zal in schuld worden omgezet. Zal men nog bijkomende maatregelen nemen die de schuld verder zullen doen oplopen of wordt bekeken hoe de eenmalige maatregelen zullen worden gefinancierd?

De Vlaamse Regering is een investeringsregering, maar de situatie is nu gewijzigd. Nochtans vormt een crisis de gelegenheid bij uitstek voor een overheid om niet alleen de mensen het hoofd boven water te helpen houden, maar ook om de economische activiteit aan te zwengelen. Is het niet nuttig om te bekijken in welke mate de geplande investeringen de komende maanden versneld opgestart kunnen worden zodat de economie aantrekt eerder dan mensen geld toe te stoppen en te laten thuisblijven?

4. Tussenkomst van Philippe Muyters

Philippe Muyters meent dat een aantal vragen die tijdens deze bespreking reeds werden gesteld, terechte vragen zijn, maar thuishoren in het debat inzake de begrotingsaanpassing vanaf 12 mei. Vandaag gaat het over het overzicht van de maatregelen inzake de coronacrisis, waarvan de minister een goed en leerzaam overzicht presenteerde.

Als hij de minister goed heeft begrepen, is het totaal van de maatregelen mogelijk al hoger dan 2,5 miljard euro.

Hij treedt wel de heer Rzoska bij dat de cijfers verdere verheldering vergen, omdat sommige onzeker zijn of over verschillende jaren gespreid zijn, wat de berekening compliceert. Zijn er inderdaad cijfers gepresenteerd die niet in deze begroting gaan verrekend worden? De spreker verwacht tot slot nog bijkomende maatregelen in de toekomst.

5. Tussenkomst van Hannelore Goeman

Hannelore Goeman heeft vragen over de basis waarop de bedragen in de presentatie zijn begroot.

Zo zal bijvoorbeeld het bedrag van 200 miljoen euro voor het noodfonds heel veel moeten bestrijken, als men de uitspraken van de verschillende ministers naast elkaar zet. Waar komt het getal van 200 miljoen euro vandaan?

Zij heeft dezelfde vraag over het Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen, dat zij op zich een stap in de goede richting vindt, ook al zou haar fractie daar verder in gaan. Op basis waarvan is dat bedrag vastgelegd?

Ook zij uit haar bezorgdheid over de lastige leesbaarheid van de presentatie. De communicatie van ministers over cijfers noemt zij een aandachtspunt. Zij geeft daarbij het voorbeeld van de geestelijke gezondheidszorg waarover heel verschillende cijfers circuleren. Het lid pleit voor transparantie bij de begrotingsaanpassing.

6. Tussenkomst van Peter Van Rompuy

Peter Van Rompuy vindt dat de minister een goed overzicht bood van de inspanningen van de regering op drie terreinen: de ondernemingen, de belangrijkste bevoegdheid van Vlaanderen in het bestrijden van de coronacrisis met een inspanning van om en bij de 2 miljard euro, de inkomens van de gezinnen en de zorg. Beter te veel dan te weinig lijkt het principe te zijn, en dat is belangrijk om het vertrouwen in die sectoren overeind te houden in de grootste naoorlogse crisis.

Voor prognoses over de macro-economische context, het tekort en de schuld is het nog voor enige tijd COVID-dik kijken. Velen verwachten een V-curve met een diep dal, gevolgd door een snel herstel, maar het buitenland leert dat zolang de gezondheidscrisis niet onder controle is en een nieuwe piek dreigt, zowel het consumeren als het investeren op een lager peil blijven. De economie komt moeilijk op gang, het herstel is langzaam tot er een vaccin is. Het lid vreest dat de impact op de overheidsfinanciën nog voor lange tijd onduidelijk zal zijn. Dat maakt het maximaliseren van het vertrouwen echter des te belangrijker.

Ook hij peilt naar de basis voor de berekening van het noodfonds. Houdt men rekening met de mogelijkheid dat het uiteindelijk substantieel groter zal moeten worden? Zit het element van de eventuele staatssteun erin verrekend?

Voor hem is het te vroeg om over investeringen te spreken, maar als het zover is, moet men in elk geval middelen vrijmaken om ze onmiddellijk in te zetten, voorkomen dat die worden opgespaard door mensen en bedrijven, en optreden in Europees verband om te vermijden dat een deel weglekt naar het buitenland. De impact van investeringen in infrastructuur laat zich pas na anderhalf, twee jaar voelen.

De beste investering evenwel, zo wordt steeds duidelijker, is die in de zoektocht naar een vaccin.

7. Repliek van minister Matthias Diependaele

Minister *Matthias Diependaele* onderstreept nogmaals dat zijn overzicht voorlopig is. Maatregelen in de pijplijn zijn nog niet definitief berekend. Ook de provisie is een inschatting. Voor de hinderpremie bijvoorbeeld staat er 1,16 miljard euro in, terwijl dat initieel 920 miljoen euro was. Alles is gebaseerd op de huidige beslissingen door de Nationale Veiligheidsraad.

Hij wil gerust de oefening van een worstcasescenario maken, met bijvoorbeeld een krimp van 8 procent in de plaats van 1 procent. Het klopt alvast dat steeds minder economen geloven in een V-herstel.

Als daar vraag naar is, wil de minister tegen de commissievergadering van 12 mei een overzicht laten opstellen van de verschillende inschattingen die al gemaakt zijn in binnen- en buitenland. Hij kan echter nu al vertellen dat de cijfers zo ver uit elkaar liggen, dat wie dat wenst, er gemakkelijk een doemscenario uit kan distilleren.

De Vlaamse begrotingsaanpassing is gebaseerd op de krimp van 1 procent in de raming van het Federaal Planbureau. Het nieuwe percentage van 8 procent kwam er pas twee dagen voor de goedkeuring van de begrotingsaanpassing door de Vlaamse Regering. Het was te laat om alles opnieuw te berekenen, maar in september komt er wel een nieuwe begrotingscontrole. Belangrijk voor het vertrouwen is in elk geval dat de overheid het signaal geeft haar uiterste best te doen om het probleem op te vangen, en dat zij in de bres springt. De maatregelen die de Vlaamse Regering tot nu toe nam om het gezonde economische weefsel overeind te houden, zijn dan ook hun kostprijs waard.

De beste voorbereiding op dergelijke crisissen, zelfs een uitzonderlijke als deze, blijft een gezond financieel beleid. Welnu, Vlaanderen voert dat. Een begroting in evenwicht en een aanvaardbare schuld vormen de beste verzekering voor de opvang van een crisis. Het is zijn overtuiging dat Vlaanderen vroeg of laat opnieuw moet aanknopen bij een gezond financieel beleid. Daar denkt de regering elke dag over na, verzekert hij, al zijn concrete ideeën nog niet aan de orde midden in de gezondheidscrisis. Hij wijst erop dat geen enkel land ter wereld een reserve klaar had om een crisis van deze omvang op te vangen.

Hij treedt bij dat investeringen nodig zijn om de economische motor weer aan de gang te krijgen. In zijn eigen bevoegdheid Wonen bijvoorbeeld, is het de bedoeling dit jaar effectief de 800 miljoen euro aan vastleggingskredieten voor sociale woningen in te zetten. Hij is ervan overtuigd dat alle ministers op dat vlak hun uiterste best doen om zo het vertrouwen opnieuw te wekken.

Wat het stimuleren van de vraag betreft, wil hij er alles aan doen om het inkomen van de mensen te verzekeren. In België heeft de sociale zekerheid daar altijd goed voor gewerkt, zoals ook bleek bij de financiële crisis van 2010. Daarnaast is vertrouwen nodig, maar daar zorgt de Vlaamse Regering voor met haar daadkrachtige aanpak.

Vervolgens wijst hij nogmaals op de middelen die in de huidige situatie niet aangesproken worden, zoals die voor de aankoop van diesel bij De Lijn. De berekening is bij elke minister verschillend. Zelf verzekert hij dat hij op het gepaste moment werk zal maken van het totaalplaatje.

Daarop legt hij nogmaals uit dat de bedragen voor de provisie en het noodfonds een inschatting zijn. De kosten evolueren en zijn onder meer afhankelijk van wat de Nationale Veiligheidsraad beslist. Met het oog op bijsturing komt er in september opnieuw een controle.

Het verschil tussen zijn cijfers en die van minister Beke ligt inderdaad mogelijk aan de inzet van eigen middelen van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin maar dat heeft hij nog niet kunnen nakijken. Aan de federale overheid is gevraagd om de informatie over de budgettaire impact die de Vlaamse overheid dit jaar in de boeken zal moeten opnemen en waarvan het beheer door de federale overheid gebeurt, zo snel mogelijk door te geven zodat die dit jaar nog in de boeken kan worden opgenomen.

Op de minderuitgaven is er nog geen duidelijk zicht. Of dat mogelijk is voor het afsluiten van de boeken, durft hij niet te verzekeren. De grote departementen, Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en Onderwijs, zijn immers nog volop bezig met crisisbeheersing.

Wat het Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen betreft, heeft hij zelf de vraag gesteld aan de VVSG of het uitgetrokken bedrag een goede inschatting is. Er zijn nog andere domeinen waarop de budgettaire impact onzeker is zoals Gigarant. In deze omstandigheden is het immers niet evident om van historische gemiddelden uit te gaan.

8. Tweede tussenkomst van Philippe Muyters

Philippe Muyters suggereert de minister aanvullend een sensitiviteitsanalyse op te nemen in zijn analyse van de verschillende voorspellingen.

Jos LANTMEETERS,
voorzitter

Philippe MUYTERS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

kmo	kleine of middelgrote onderneming
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie (van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest)
VMSW	Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
VWF	Vlaams Woningfonds